

Louise Denver

Kjær Jensen: *Spansk basisgrammatik*. Akademisk Forlag. Århus, 1990

“Kun grammatikere kan finde på at læse en grammatik som en roman fra første side til sidste. For alle andre er en grammatik en brugsbog, et opslagsværk, hvor man hurtigt kan hente de informationer, man netop står og mangler,” siger Kjær Jensen i forordet til sin nye grammatik: *Spansk basisgrammatik* (Akademisk Forlag, 1990). Det synspunkt har været det ledende princip ved den utraditionelle disponering af stoffet i den nye basisgrammatik.

Grammatikken er inddelt i tre dele. Hovedstrukturerne i spansk morfologi og syntaks præsenteres i del 1. Men det er kun hovedtrækkene, vi finder her. Detailoplysninger mht. konstruktionsmuligheder og kommentarer af kontrastiv art er placeret i ordlisten i del 3, som dermed bliver et uundværligt supplement til beskrivelsen af den elementære grammatik i del 1. Hvis sprogbrugeren således ikke kan huske, hvordan “*det er koldt*” konstrueres på spansk, finder han denne oplysning i ordlisten under verbet *hacer*, eller han bliver henvist til *hacer* ved opslag under det er samt *kold*.

Denne disponering af stoffet har to fordele. Den er brugervenlig. Læseren kan nemlig få svar på mange spørgsmål ved et enkelt opslag. Desuden er beskrivelsen af den elementære grammatik i del 1 nogenlunde rensat for alle detailoplysninger, som kan genere systematikken og sløre overblikket. De sproglige strukturer fremstår derfor klart og overskueligt.

Del 2 indeholder analyser og definitioner af det begrebsapparat, som er anvendt til beskrivelsen af de fremmedsproglige strukturer i del 1. Hovedvægten er lagt på den syntaktiske analyse, de forskellige analyseniveauer og analysetests. Dermed opfylder grammatikken behovene hos forskellige målgrupper. Både con amore studerende og studerende som vores, der skal have et basalt analytisk kendskab for at skrive et nogenlunde korrekt spansk.

Umiddelbart forekommer KJs løsning genial. “*Analyser og definitioner*”, take it or leave it! Så kan man krydse fingre for, at vores studerende nu også erkender deres behov. For som en studerende forleden

indvendte, da jeg ved gennemgangen af de to spanske verber for *at være* listede mig ind på det med subjektsprædikativer: “Ærlig talt, Louise, i dine timer synes jeg vi skal lære *spansk!*”

Endelig skal det nævnes, at der bagest i grammatikken findes en liste over grammatiske betegnelser, de latinske og de danske, såvel som de spanske. En forbrugervenlig detalje!

Disponeringen af stoffet er ikke alene gennemtænkt, men også gennemført, så grammatikken er velfungerende som opslagsværk. For der er jo oplagte faldgruber i KJs opsplitning af stoffet, bl.a. den at brugeren ikke kan bevæge sig frit mellem grammatikkens tre dele og på den måde går glip af relevante oplysninger. Det ser imidlertid ud til, at der er arbejdet grundigt med krydsreferencer, så læseren, uanset hvilken del han tager udgangspunkt i, bliver ledt rundt uden hele tiden at skulle omvejen over ordlisten.

Der ligger i det hele taget mange virkelig gode tanker og et stort og solidt arbejde bag den nye basisgrammatik. Det afspejler sig ikke kun i disponeringen af stoffet, men præger i mindst lige så høj grad fremstillingen i øvrigt.

Opbygningen af del 1 “*Elementær grammatik*” er den, vi kender fra de fleste andre fremmedsprogsgrammatikker. Først beskrives nomener, dernæst verber, så partikler, og til sidst står der lidt om ledstilling, kongruens, udtale og retskrivning.

Der er et enkelt emne, jeg savner. Det er verbernes konstruktion, som i det store og hele er henvist til ordlisten i del 3. Det stemmer overens med princippet om grammatikken som opslagsværk. Når jeg alligevel kunne have ønsket en samlet behandling af emnet, er det ikke mindst af pædagogiske hensyn. Det er et helt centralt emne i fremmedsprogsundervisningen, og det er ustyrligt vanskeligt for de studerende at få hold på.

Og der er enkelte emner, som efter min mening kunne have fortjent en mere indgående behandling. Det gælder et emne som *ser-* og *estar-*passiver, der beskrives meget summarisk. Man kunne også diskutere, om der er gjort nok ud af det attributive adjektivs placering. Det eneste kriterium, som mere end lige nævnes, er pladsens betydning. Et andet kriterium, som spiller en ikke uvæsentlig rolle, er adjektivets art. Og jeg tror, det på det niveau er rigtigt at vove sig ud i en klassifikation af adjektiver, velvidende hvor lang en elastik der er i adjektiver.

KJ har utvivlsomt været igennem disse overordnede overvejelser, men er nået til et andet resultat. Hvad jeg har af kommentarer i øvrigt, hører

til i småtingsafdelingen. Men for god ordens skyld. Her er et par!

I § 29, der omhandler dobbeltrepræsentation af objekter, siges der ikke noget om dobbeltrepræsentation af efterstillede indirekte objekter. Mon ikke der simpelt hen er faldet et afsnit ud?

Og en anden ting. Hverken under de regelmæssige verbers bøjning i § 55 eller positiv bydemåde i § 67.1 kan jeg finde nogen regel for, hvordan man danner bekræftende imperativ i 2. person. Hvis brugeren selv skal udlede en regel og tager udgangspunkt i de tilsvarende præsensformer — som den skematiske opstilling i § 55.1 med imperativformerne placeret lige under præsens kunne inspirere til — er formerne *huye*, *huid* og *oye*, *oid* regelmæssige. Men disse former er anført som uregelmæssige i § 57. Der er altså al mulig grund til at eksplicitere reglen.

Endelig er der et sted, hvor jeg synes KJ driller lidt. I § 88.1 nævnes medialkonstruktionen: *Se puede vivir* som eksempel på en infinitiv, der fungerer som subjekt. Men fra § 33.3 ved vi, at der ikke kan indsættes subjekt i medialkonstruktioner dannet af intransitive verber. Og vi finder ingen forklaring på denne tilsyneladende modsigelse i grammatikkens anden del “*Analyser og definitioner*”. Det eneste, der siges i § 137 om analysen af verbalsyntagmer, er at de bundne pronominer og adverbier hører med til verbalet. Her lader KJ efter min mening sin læser i stikken. Når der er lagt så megen vægt på begrebsapparatet, at det får sin egen plads i grammatikken, har brugeren en forventning om, at han kan finde en forklaring på de spørgsmål, som opstår i forbindelse med beskrivelsen i del 1. Den forventning opfyldes da også — med en enkelt undtagelse.

Del 2 “*Analyser og definitioner*” giver indledningsvis en oversigt over de forskellige analyseniveauer, hvorefter der fokuseres på sætnings- og dernæst syntagmeniveau. De primære sætningsled karakteriseres og defineres med angivelse af de relevante analysetests til brug ved afgrænsning og bestemmelse af leddene. Der gives en beskrivelse af de syntagmer, der er materiale til de primære sætningsled. Fremstillingen afsluttes med en klassifikation af bisætninger, der især koncentrerer sig om relativesætninger. De forskellige analysetests præsenteres samlet i en paragraf for sig, og endelig får vi lidt at vide om amerikansk spansk og sprogets historie.

I klassifikationen af subjektsprædikativer i § 139 er prædikativets tilknytning til sætningen gjort til et afgørende kriterium for typebestemmelsen. Efter min mening ville den del af fremstillingen, der har med sætningsanalyse at gøre, have vundet ved at kriteriet tilknytning generelt

var blevet tillagt større vægt.

Om del 2 er der ellers kun at sige, at det er herligt endelig at få en spansk grammatik i hånden, der er så gennemført metodisk. Og det er som sagt nødvendigt at kunne analysere en sætning — bare nødtørftigt — hvis man vil være nogenlunde sikker på, at modtageren forstår budskabet.

Når nu alle formaliteter er overholdt, vil jeg til slut gerne give udtryk for den oprigtige og ublandede begejstring, jeg følte, da jeg hev grammatikken ud af kuverten og første gang bladrede i den. Og begejstringen har ikke fortaget sig, heller ikke efter en nøjere gennemlæsning. Vi har ventet længe på den grammatik, og vi glæder os til at leve med den i årene fremover.